

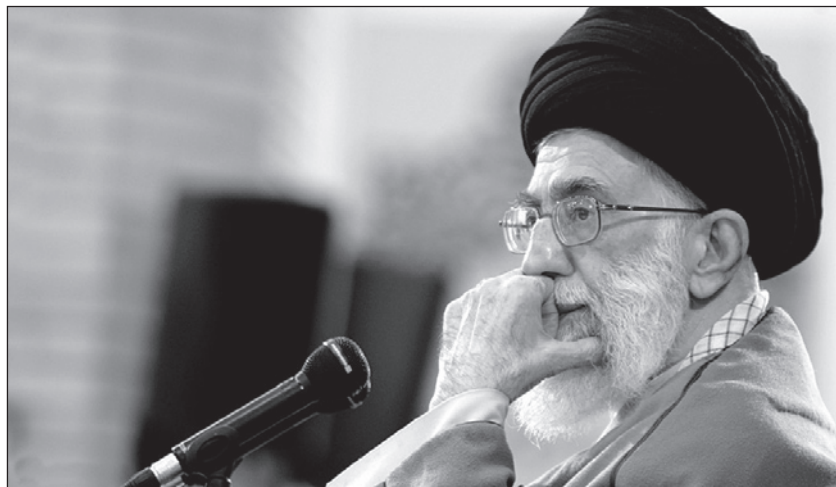
با ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغ رهبر معظم انقلاب

وزارت جهاد کشاورزی مکلف به خودکفایی در تولید شکر شد

و تخم مرغ در ردیف «کالاهای اساسی» طبقه‌بندی می‌شود. در حالی که برخی از ذهن‌های غیرکارشناسی در رده مدیریت میانی دستگاه‌های دولتی سعی در کم‌رنگ کردن اهمیت این کالا کرده و تلاش گسترده‌ای برای حذف تولید از تأمین کل نیازهای کشور به شکر داشتند اما شورای اقتصاد در نشست خرداد ۱۳۹۳ و با استناد به مفاد ماده ۳ قانون برنامه و بودجه و در راستای اجرای سیاست‌های کلی اقتصادی مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری و پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی (درباره برنامه اجرایی اقتصاد مقاومتی) مبنای و مستندات، اهداف، سیاست‌ها و برنامه‌های عملیاتی وزارت جهاد کشاورزی، خودکفایی در تولید شکر را جزئی از وظایف دولت شد.

تولید شکر به همراه گندم، برنج، سیب‌زمینی، دانه‌های روغنی، حبوبات، پنبه، انواع گوشت، شیر و تخم مرغ باید از حد خودکفایی عبور کند.

در صفحه ۷

شیرینی، شکلات، بیسکویت و نوشابه‌ها ماده اولیه اصلی است در ایران همواره یک کالای راهبردی به حساب می‌آمده است.

نگاهی به تاریخ معاصر ایران نشان می‌دهد که تولید و تأمین قند و شکر از دغدغه اکثر دولت‌ها از ۱۳۰۴ تا امروز بوده و هست. به همین دلیل است که قند و شکر همواره در کنار گندم، برنج، گوشت، شیر

قند و شکر به دلیل اینکه عموماً در خانواده‌های کم‌درآمد به عنوان مکمل یک وعده غذایی مورد استفاده قرار می‌گیرد و همراه با چای نوشیدنی اصلی خانواده‌ها به حساب می‌آید از دست کم ۱۰۰ سال پیش تا امروز یک کالای استراتژیک به حساب می‌آمده است. با توجه به اینکه شکر یکی از اقلام مهم تأمین‌کننده کالری نیز به حساب می‌آید و در تولید

نان و شکر و درس‌های آموزنده

بهمین دانایی

«نان برکت خداست» این عبارت از دیرباز در تاریخ ایران بر زبان‌ها جاری و سینه به سینه نقل شده و به امروز رسیده است. واقعیت نیز این است که نان کالای استراتژیک - سیاسی برای نهاد دولت - ایران بوده و هست.

۱. دولت‌ها تلاش می‌کنند به هر شکل که شده نان ارزان در اختیار شهروندان قرار دهند تا نارضایتی گروه‌های کم‌درآمد را مشاهده نکنند. آمار ارائه شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۲ یک خانوار شهری رقمی معادل ۵۴۷ هزار تومان برای خرید نان اختصاص داده‌اند. این رقم به‌طور متوسط حدود ۷/۳ درصد از کل هزینه‌های اختصاص یافته یک خانوار شهری به هزینه‌های خوراکی و دخانی بوده است. پرداخت یارانه به آرد و نان به مدت بیش از یک قرن تا سال ۱۳۸۹ نشان از اهمیت این کالا در اقتصاد سیاسی و معیشت خانوارهای ایرانی دارد. در سال‌های پیش و در شرایط سیاسی خاص دولت‌ها برای تثبیت قیمت آرد و نان بسیار محافظه‌کار بوده و هرگز بدون سنجیدن همه جوانب دست به گران کردن آرد و نان نمی‌زدند.

۲. شکر نیز از جمله کالاهای استراتژیک و اساسی (صرف نظر از صحیح یا غلط بودن آن) در اقتصاد سیاسی ایران و همچنین سبذ غذایی خانوارهای ایرانی به حساب می‌آید. این کالا به اندازه‌های سیاسی است که دولت‌های مختلف جهان حتی در آزادترین اقتصادها برای تولید داخلی آن اهمیت فوق‌العاده قائل بوده و اجازه نمی‌دادند که تولید داخلی توسط واردات مخدوش شود. در ایران نیز تا قبل از روی کار آمدن دولت نهم تولید داخلی شکر اهمیت داشت و راه واردات فراخ نشده بود. با این همه اهمیت شکر هرگز به اندازه نان نبوده و نیست. هر خانوار ایرانی در سال ۱۳۹۲ رقمی معادل ۷۴ هزار تومان از کل هزینه‌های خوراکی و دخانی خود را به شکر اختصاص داده‌اند که نزدیک یک درصد از کل هزینه‌های خوراکی و ۰/۳ درصد از کل هزینه‌های آنهاست. براساس گزارش بانک مرکزی که برخی ارقام آن در بالا آمد یک خانوار شهری در سال ۱۳۹۲ تقریباً ۵ برابر پولی که برای شکر اختصاص داده‌اند را به نان اختصاص داده‌اند.

۳. در سال ۱۳۹۲ به‌ویژه از تابستان امسال موضوع افزایش قیمت آرد و نان (از سوی مراجع ذریع‌بط) و همچنین درخواست تعیین قیمت شکر از طرف انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر در دستورکار بود و هر روز اخبار تازه‌ای از این دو موضوع شنیده می‌شد. دولت ایران در شرایطی خاص اجازه افزایش قیمت ۳۰ درصدی نان را به نانوایان داد و این اتفاق پیش از یک‌ماه است که رخ داده است.

در صفحه ۲

تداوم رکود از جیب چه گروهی

رسیدن نرخ تورم به ۴۰ درصد در سال ۱۳۹۱، موجی از نگرانی در میان شهروندان ایرانی ایجاد کرد. رشد روزافزون قیمت‌ها که بسیار سریع‌تر از رشد درآمدها حرکت می‌کرد دل‌مصرف‌کنندگان را خالی می‌کرد و اندوه بر جان آنها می‌ریخت. دولت یازدهم که بر سرکار آمد قدرت خرید مردم بسیار کاهش یافته و آنها از خرید کالاهای پرشمار غیرضروری اجتناب می‌کردند که این خود موجب کاهش شتاب تورم شد. از سوی دیگر دولت یازدهم با هدف کاهش شتاب تورم برخی سیاست‌های ضدتورمی را اتخاذ و با سیاست‌های انقباضی راه عرضه پول به جامعه را بست و موجب آشفته‌گی واحدهای تولیدی شد. بسیاری از کارخانه‌ها به دلیل فقدان توانایی برای تأمین نقدینگی تولید را تعطیل و یا با ظرفیت‌های پایین کار کرده و می‌کنند. به این ترتیب بود که نرخ تورم به سرعت پایین آمد و دولت از این اتفاق بسیار خرسند بوده و هست و مدام آن را به مثابه پیروزی بزرگ نشان می‌دهد. سیاست‌های انقباضی دولت از طرف دیگر با فشار آنها بر تولیدکنندگان برای تثبیت نرخ فروش کالاهای تولیدی همراه شد و با قیمت‌گذاری دستوری شرایط را برای تولید داخل سخت کردند. دادن ارز با نرخ‌های ترجیحی برای واردات برخی کالاها راه دیگر مهار تورم بود. جلوگیری از صادرات نیز در دستورکار قرار گرفت. مجموعه رفتارها و سیاست‌های یادشده موجب شد که دامنه رکود گسترده شده و تا امروز ادامه داشته باشد. در حالی که بسیاری از واحدهای کوچک و متوسط در رکود به سر می‌برند و هر روز ده‌ها بنگاه تعطیل می‌شوند اما دولت اعلام کرده است که اقتصاد از رکود عبور کرده است. به نظر می‌رسد دولت باید با محاسبه اینکه زیان و ضرر سیاست‌های رکودی از جیب چه کسانی و کدام بخش پرداخت می‌شود راه را برای رشد و رونق همه فعالیت‌های صنعتی و بنگاه‌های کوچک و متوسط هموار کند. افزایش تولید اتومبیل و چند کالای خاص، جامعه را از رکود خارج نمی‌کند و تداوم رکود می‌تواند آسیب‌های جدی به تولید بزند.

۱۰ هزار میلیارد تومان برای واردات شکر در ۴۲ ماه

فروش نفت و انتقال دلارهای آن به ایران اعمال می‌شده و می‌شود رقمی معادل ۳ میلیارد دلار از دلارهای به‌دست آمده به واردات شکر اختصاص یافته است. تجربه نشان می‌دهد در صورت حمایت از تولید شکر در یک دوره معین می‌توان دستکم ۵۰ درصد از واردات شکر را کاهش داد. آمارهای ارائه شده از سوی انجمن صنفی کارخانه‌های قند نشان می‌دهد که در سال‌های ۱۳۸۴ تا آبان ماه امسال رقمی معادل ۵/۶ میلیارد دلار ارز برای واردات ۱۳ میلیون تن شکر از ایران خارج شده است. ارقام (جدول ۲) مؤید این است که بیشترین واردات شکر از نظر ارزش سال ۹۲ با یک میلیارد و ۷۲ میلیون دلار کمترین واردات در سال ۱۳۸۴ اتفاق افتاده است. در حالی که رشد جمعیت ایران طی ۱۰ سال ۱۳۸۴ به ۱۳۹۳ هرگز به ۵۰ درصد نمی‌رسد اما واردات شکر در سال ۱۳۹۲ تقریباً دو برابر ۱۳۸۴ بوده است.

در صفحه ۸

در صفحات دیگر

افزایش ۱۰ درصدی قیمت شکر

رپودوژانیرو با نیشکر و تله کابین به جنگ آلودگی و ترافیک می‌رود

کاهش ذخایر شکر پس از ۵ سال

امنیت غذایی نباید با تهدید مواجه شود

۱۰ هزار میلیارد تومان برای واردات شکر در ۴۲ ماه

بازار شکر مجدداً بارانه‌ای شد

افزایش ۱۰ درصدی قیمت شکر

به‌صرفه نیست و از نظر آنها قیمت شکر باید حداقل ۳۰ درصد افزایش می‌یافت، بلکه صنایع قندوشکر از اینکه با وجود گذشت ۱۸ روز از تصویب هنوز نرخ جدید به آنها ابلاغ نشده و باید مصوبه دولت را از رسانه‌ها بشنوند و بخوانند، انتقاد دارند.

بهمین دانایی، دبیر انجمن صنفی کارخانه‌های قندوشکر می‌گوید اگر دولت شکر را جزو محصولات می‌داند که مشمول نرخ‌گذاری است، باید ضوابط قیمت‌گذاری را رعایت کند؛ به‌گونه‌ای که به‌همان اندازه که هزینه‌های تولید برای کارخانه‌های قندوشکر افزایش یافته باید قیمت نهایی را نیز افزایش دهد.

به‌گفته وی افزایش قیمت چغندر قند، افزایش دستمزد و افزایش بهای سوخت (گاز) در سال جاری بیش از ۸۰ درصد در تعیین قیمت نهایی شکر اثرگذار است و براین اساس حداقل باید ۳۰ درصد قیمت این محصول افزایش یابد. بنابراین دولت پس از برگزاری جلسات متعدد برای بررسی درخواست صنایع و تعیین قیمت جدید شکر، تصمیم گرفت این محصول را دو نرخ مصوب کند؛ به‌گونه‌ای که قیمت مصوب ستاد هدفمندی یارانه برای خرید هر کیلوگرم شکر در کارخانه‌ها ۲۱۰۰ تومان تعیین شد. از سوی دیگر باتوجه به

بالاخره پس از سه ماه از درخواست صنایع قندوشکر، دولت با افزایش قیمت شکر موافقت کرد و قیمت این محصول را با افزایش حدود ۱۰ درصدی، ۲۳۰۰ تومان اعلام کرد که البته کیلویی ۲۰۰ تومان یارانه به آن تعلق می‌گیرد؛ بنابراین یارانه شکر پس از حدود ۷ سال توقف، دوباره پرداخت می‌شود.

البته با وجود اینکه که ۱۸ روز از تصویب این قیمت می‌گذرد، کارخانه‌ها از بی‌اطلاعی‌شان نسبت به این تصمیم و اینکه باید آن را از رسانه‌ها بشنوند، انتقاد دارند.

دولت از ابتدای امسال نرخ خرید شکر از کارخانه‌ها را افزایش نداد و قیمت این محصول همان نرخ مصوب کیلویی ۱۹۰۰ تومان بود اما بالاخره صدای اعتراض صنایع قندوشکر بلند شد و پیشنهاد خود برای افزایش حداقل ۳۰ درصدی قیمت شکر را به دولت ارائه دادند که البته دولت با تصویب افزایش ۲۰۰ تومانی آن، ۱۰/۵ درصد به نرخ سابق اضافه کرد. اما از سوی دیگر با در نظر گرفتن مابه‌التفاوت ۲۰۰ تومانی قیمت شکر برای تولیدکنندگان را به کیلویی ۲۳۰۰ تومان افزایش داد. در واقع شکر در بازار برای مصرف‌کنندگان ۱۰/۵ درصد و برای تولیدکنندگان حدود ۲۱ درصد افزایش یافت تا دولت در راستای سیاست‌های تنظیم بازاری و کنترل تورمی خود حرکت کرده باشد. البته نه تنها این قیمت جدید برای تولیدکنندگان

یادداشت

ترفندهای چندگانه خبیث

به‌کار بردن اصطلاح «خبیث» در یک نوشته کارشناس شاید چندان به‌دل نشیند، اما واقعیت این است که برخی رفتارها از سوی یک گروه کوچک به اندازه‌ای ناپسند است که این عبارت را می‌توان درباره آنها به‌کار برد.

خبیث در این نوشته به گروهی از افراد گفته می‌شود که برای به‌دست سود غیرعادی از تجارت شکر هیچ منفعت ملی را در کانون توجه قرار نمی‌دهند. این گروه که شمار آنها کمتر از انگشتان دو دست است.

برای دستیابی به هدف‌های خود تولید داخلی را فدای منافع زودگذر خود کرده و می‌کنند.

این گروه کوچک به‌ویژه از زمان روی کار آمدن دولت نهم و دهم کار را بر تولید داخلی سخت کرده و هر بار یک ترفند کثیف و خبیث را به‌کار گرفته‌اند.

آنها در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ با رویکرد واردات انبوه و پرکردن بازار با شکرهای دامپینگ‌شده و کمک گرفتن از برخی مدیران میانی نفس تولید داخلی را به‌شماره انداخته و دره مرگ را در برابر کارخانه‌های ایرانی قرار دادند.

آنها در برابر مقاومت پایدار و خستگی‌ناپذیر مدیران کارخانه‌ها که حاضر به ترک تولید نبودند ترفندهای پرشماری از جمله ارائه آمارهای نادرست از سود کارخانه‌ها، آمارهای غلط از صادرات شکر داخلی، آمارهای غلط از واردات و... ارائه دادند. این گروه متأسفانه در دولت جدید نیز توانسته‌اند برخی ترفندها را به‌کار گرفته و مانع از هموار شدن راه تولید شده‌اند.

طولانی شدن پروسه قیمت‌گذاری شکر و ایجاد راه‌بندان در مسیر فروش بهنگام محصول و ایجاد نارضایتی در بین کشاورزان در این دو سال شرایط را برای کاهش تولید داخلی مناسب می‌کند. کشاورز چغندرکاری که نمی‌تواند به‌موقع دسترنج خود را از طرف قراردادش بگیرد آیا انگیزه کافی برای کشت چغندر در سال زراعی بعدی را دارد؟ سهامدار کارخانه‌های قند آیا حاضرند هنوز به رشد سرمایه‌گذاری ادامه دهند؟ ترفندهای خبیث را باید شناخت، بازیگران آن را معرفی کرد و کاری کرد که عرصه فعالیت برای آنها سخت و تنگ باشد.

نان و شکر و درس‌های آموزنده

از صفحه اول

برخلاف تصور گروهی از منتقدان افراطی دولت یازدهم و حتی غوغاسالاری آنها، افزایش قیمت نان که کالایی به‌مراتب حساس‌تر از سایر کالاها از جمله شکر است با واکنش عادی شهروندان مواجه شد و هیچ التهاب اجتماعی، سیاسی و اقتصادی حادی نیز در سطح کشور مشاهده نشد. درحالی‌که دولت با اسودگی خیال دستور افزایش قیمت نان را صادر کرد، اما همین اتفاق و درخواست تعیین قیمت تازه برای شکر تولید داخل روندی طولانی داشت. در شرایطی که دولت باید قیمت شکر را در شهریورماه تعیین می‌کرد، با فضا سازی‌های ناجوانمردانه و رفتارهای غیرکارشناسانه یک گروه کوچک این کار به آذرماه رسید. در این مدت چند اتفاق نامساعد رخ داد. یکی از این رویدادهای تلخ‌نگرانی،

دغدغه و خون‌دل خوردن ده‌ها هزار کشاورز زحمتکش چغندرکار در سراسر کشور بود که انگیزه آنها را برای تولید این محصول به‌دلیل دیر شدن پرداخت پول محصول‌شان کاهش می‌دهد. کشاورزان به‌چشم دیدند که گندمکاران به‌آسانی پول خود را می‌گیرند. اما آنها بعد از سال‌ها خوش‌حسابی کارخانه‌ها در دریافت طلب خود ناتوان مانده‌اند.

رویداد تلخ دیگر انبار شدن شکر در کارخانه‌ها به‌دلیل فقدان قیمت‌گذاری بود. اکنون این کارخانه‌ها باید تولیدات خود را یک‌باره به بازار عرضه کنند که قطعاً با کاهش قیمت مواجه شده و زیان خواهند کرد. و رویداد سوم تعیین قیمت برخلاف واقعیت و نادیده گرفتن هزینه‌های تحمیل‌شده به تولید بر بهای اعلام شده بود که این امر زیان دهشتناکی را به کارخانه‌های قند تحمیل کرده است.

۴. مسئولان دولت به‌ویژه برخی مدیران میانی که التهاب‌آفرینی کرده و با ارائه اطلاعات غلط به مدیران ارشد اجازه واقعی شدن قیمت قندوشکر را ندادند. اکنون در برابر این پرسش قرار دارند که چرا بازار دچار التهاب نشد؟

درحالی‌که شهروندان، قیمت جدید نان با ۳۰ درصد افزایش را به‌سادگی پذیرفتند آیا برای افزایش کالایی که در یک‌سال فقط ۷۴ هزار تومان بابت آن پرداخت کرده‌اند التهاب‌آفرینی می‌کردند؟ جا دارد که مسئولان ارشد از کسانی که به آنها اطلاعات غلط می‌دهند بازخواست کرده و پشت و پنهان این رفتار را برملا سازند. برادران مسئول در دولت توجه داشته باشند که همه اطلاعات و آمارهایی که به‌ویژه برای برخی از کالاها ارائه می‌شود را نباید در دست بپذیرند.

توسط معاون اجرایی رییس جمهور

افزایش قیمت شکر رسماً ابلاغ شد

* کارگروهی نسبت به بررسی و تصمیم گیری در خصوص چگونگی تأمین و دریافت مابه‌التفاوت قیمت مصوب شکر (۲۱ هزار ریال) تا بهای تولید داخل بر اساس محاسبات سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان اقدام می‌نماید

بعد از دو ماه انتظار بالاخره افزایش قیمت شکر به هر کیلو ۲۱۰۰ تومان به علاوه ۲۰۰ تومان یارانه رسماً توسط معاون اجرایی رییس جمهور ابلاغ شد.

به گزارش فودپرس، موضوع افزایش قیمت هر کیلو شکر و بررسی پیشنهاد ۳۰ درصدی این محصول که از حدود دو ماه پیش مطرح شده بود، رسماً به مراجع مختلف ابلاغ شد.

بر اساس این گزارش، چندی پیش مسئولان انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر در ۴ آذرماه از تصویب قیمت جدید شکر در دو ستاد هدفمندی یارانه‌ها و تنظیم بازار خبر داده و گفته بودند: مقرر شد قیمت هر کیلو شکر ۲۱۰۰ تومان به علاوه ۲۰۰ تومان یارانه باشد.

حال طبق مصوبه و ابلاغیه‌ای که به فودپرس ارسال شده، افزایش قیمت شکر به هر کیلو ۲۱۰۰ تومان رسماً توسط معاون اجرایی رییس جمهور ابلاغ شد.

این ابلاغیه موارد دیگری را هم شامل شده و ۱۲ آذر توسط محمد شریعتمداری امضاء و به مراجع گوناگون و افرادی چون جهانگیری معاون اول رییس و رییس ستاد هدفمندی یارانه‌ها، نهان‌دیان رییس دفتر رییس جمهور

و سرپرست نهاد ریاست جمهوری، صادق‌پور مشاور رسانه‌ای رییس جمهور، ویسه معاون هماهنگی و نظارت معاون اول رییس جمهور، مزدهی رییس سازمان تعزیرات، تقوی مدیرعامل سازمان حمایت و سینکی رییس دبیرخانه ستاد هدفمندی سازی یارانه‌ها جهت استحضار و اقدام ارسال شده است.

بر اساس این گزارش، در بند ۹ این ابلاغیه آمده است: باتوجه به قیمت‌های جهانی شکر و نیز ضرورت حمایت از تولید مقرر گردید: الف) قیمت عرضه شکر سفید درب کارخانه هر کیلوگرم ۲۱۰۰۰ ریال می‌باشد.

ب) سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان موظف است نسبت به اخذ موجودی شکر سفید و خام بخش خصوصی را منشاء ارز خارجی و نیز نسبت به دریافت تعهد پرداخت مابه‌التفاوت نسبت به قیمت‌های جدید اقدام نماید.

ج) گمرک جمهوری اسلامی ایران از ترخیص محموله‌های شکر خام بدون اخذ تضمین تعهد پرداخت مابه‌التفاوت حداقل به میزان ۲۰۰۰ ریال علی‌الحساب به‌ازاء هر کیلوگرم شکر وارداتی خودداری نماید.

د) عرضه شکر موجودی مازاد ذخایر ابلاغی فقط در چارچوب تصمیمات دبیرخانه کارگروه تنظیم بازار مجاز می‌باشد. ه) با عنایت به مشکلات عدیده بسیاری از کارخانه‌های چغندر قند به دلیل کوتاه بودن فصل برداشت چغندر قند و تولید شکر و تعطیلی کارخانه‌ها در صورت نبودن شکر خام، ثبت سفارش و واردات شکر خام از تاریخ مورد تأیید وزیر محترم جهادکشاورزی و پرداخت مابه‌التفاوت ۲۱۰۰ ریال برای هر کیلو شکر وارداتی توسط واردکنندگان عملیاتی خواهد شد.

کارگروهی با مسئولیت ستاد و عضویت نمایندگان وزارت جهادکشاورزی - وزارت صنعت، معدن و تجارت - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور - سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و گمرک تشکیل و نسبت به بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص چگونگی تأمین و دریافت مابه‌التفاوت قیمت مصوب شکر (۲۱ هزار ریال) تا بهای تولید داخل بر اساس محاسبات سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان اقدام می‌نماید.

تقدیر از تشکل‌های صنفی

عبدالمهدی بخشنده معاون وزیر جهادکشاورزی معتقد است که تشکل‌ها می‌توانند کارهای خاص مثل تنظیم بازار را برعهده بگیرند و این همان چیزی است که دولت نیز آن را دنبال می‌کند.

وی گفته است: در زمینه شکر به‌رغم آنکه صنایع و کارخانه‌ها همچنان در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت است اما در عمل انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر تنظیم بازار این محصول را برعهده دارند و با همکاری تنگاتنگی که با وزارت جهادکشاورزی دارد تنظیم بازار این محصول را انجام می‌دهند.

معاون وزیر جهادکشاورزی گفت: بر اساس قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی، وزارت جهادکشاورزی موظف است که آن بخش از وظایف خود را که جزو وظایف تصدی‌گری است (به‌غیر از وظایف حاکمیتی) به‌تدریج به بخش خصوصی توانمند، تشکل‌ها و اتحادیه‌ها واگذار کند.

بخشنده ادامه داد: در این راستا وزارت جهادکشاورزی به‌غیر از واگذاری بازار روغن نباتی به انجمن صنفی روغن نباتی پس از انجام بررسی‌ها اعلام کرد: اتحادیه‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی که توانمندی پذیرش مسئولیت تنظیم بازار داخلی و خارجی یک محصول کشاورزی را دارند، می‌توانند نسبت به دریافت وظایف آن به وزارت جهادکشاورزی پیشنهاد دهند.

وی ادامه داد: وزارت جهادکشاورزی برای اولین بار تنظیم بازار تخم مرغ را به اتحادیه مرغداران مرغ تخم‌گذار واگذار کرد و اتحادیه‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی که بخواهند در بخش‌های مختلف کشاورزی قبول مسئولیت کنند به شرط توانمند بودن و در رقابت نبودن با دیگر اتحادیه‌های موازی می‌توانند در قالب این قانون قرار بگیرند.

همچنین «دولت مکلف است وظایف تصدی‌گری خود در خصوص اقدامات اجرایی خریدهای تضمینی، تهیه و توزیع کلیه نهاده‌های تولید، اقدامات اجرایی خرید، انبارداری و توزیع اقلام موردنیاز تنظیم بازار، اداره کشتارگاه‌ها، آزمایشگاه‌های گیاهی و دامی (به‌جز آزمایشگاه‌های مرجع به تشخیص وزارت جهادکشاورزی و تصویب هیأت وزیران)، انبارها، سیلوها، سردخانه‌ها، صنایع تبدیلی و تکمیلی، امور اجرایی آموزشی، ترویجی و بیمه‌گری را متناسب با وظایف و اختیارات هر تشکل، به تشکل‌های موضوع مواد (۲) و (۵) این قانون، مطابق با قوانین و مقررات مربوط واگذار نماید.»

البته قانون‌گذاران در تبصره‌های همین مفاد قانونی نیز به مسئولان دولت متذکر شده‌اند که «دولت موظف است تا استقرار کامل این تشکل‌ها و توانمندسازی آن‌ها، حمایت‌ها و پشتیبانی‌های لازم از آن‌ها را به‌عمل آورد و به‌منظور حمایت از بهره‌برداران و مصرف‌کنندگان و شفافیت قیمت‌ها و ایجاد تعادل در بازار محصولات و تولیدات کشاورزی، خرید و فروش نهاده‌ها و محصولات تولیدی، در صورت امکان از طریق شرکت در بورس کالا معامله کند.»

ریودوزانیرو با نیشکر و تله‌کابین به جنگ آلودگی و ترافیک می‌رود

می‌کند و برزیل اخیراً مجبور به کاهش مالیات بر سوخت برای کمک به این بخش شده است.

ماریا پائولو مارتینز، از مسئولان دولتی در زمینه انرژی‌های پایدار می‌گوید: «دولت ریودوزانیرو ۵ درصد اتانول تولید شده در برزیل را مصرف می‌کند اما تنها ۰/۵ درصد آن را تولید می‌کند. بنابراین ما برنامه‌ای برای افزایش تولید اتانول به‌منظور حرکت به سمت خودکفایی را راه‌اندازی کرده‌ایم.» کاهش قیمت بنزین در حال ضربه زدن به تقاضای اتانول است و برزیل به دنبال کشف ذخایر جدید نفت است. اما آیا این کار می‌تواند طرز فکر برزیلی‌ها و محبوبیت اتومبیل‌هایی با سوخت ترکیبی را تغییر دهد؟

لوییژ پینگیلی روزا می‌افزاید: «برزیل باید استفاده اتانول را به یک دلیل ساده که تغییرات آب و هوایی است حفظ کند. استفاده از اتانول به اندازه بنزین به جو صدمه نمی‌زند.»

کارشناسان می‌گویند که سوخت‌های زیستی تا سال ۲۰۵۰ میلادی ۲۷ درصد سوخت انواع وسایل حمل‌ونقل را به خود اختصاص می‌دهند. بیشتر صادرات اتانول از برزیل و ایالات متحده آمریکاست اما سوخت‌های زیستی در حال حاضر حتی از زباله‌ها نیز استخراج می‌شوند.

مانند تمام شهرهای بزرگ دنیا، ریودوزانیرو با مشکلات رشد شهرنشینی روبه‌روست. چه‌طور می‌توان پیچیدگی رفت‌وآمد در این شهرها را حل کرد؟

به‌گزارش نیشکر نیوز، یکی از جدیدترین و نوآورانه‌ترین راه‌حل‌های در این شهر، شبکه‌ای از ۱۵۰ واگن کابلی سوار بر تله‌کابین است. این واگن‌ها هر روز ۳۰ هزار نفر را از بالای زاغه‌نشین‌ها جابه‌جا می‌کنند این ابتکار یک ساعت سفر درون‌شهری را به ۱۵ دقیقه کاهش داده است. مردم محلی حق یک بار سفر رایگان در روز را دارند و دولت برنامه‌هایی برای احداث تعداد بیشتری از این خطوط را در دست انجام دارد. اما برزیل به داشتن اتومبیل‌های مشهور است که با اتانول کار می‌کنند، نوعی سوخت طبیعی که از نیشکر تولید می‌شود.

لوییژ پینگیلی روزا، متخصص انرژی در دانشگاه فدرال ریو می‌گوید: «بعد از شوک نفتی در دهه ۷۰، اتانول در برزیل خیلی اهمیت پیدا کرد. در آن زمان برزیل به اندازه کافی نفت تولید نمی‌کرد و قیمت نفت خیلی بالا بود.»

هر واحد بنزین در برزیل با یک‌چهارم اتانول مخلوط می‌شود. وسایل نقلیه سبک فقط با بنزین خالص کار نمی‌کنند آنها یا با اتانول یا مخلوطی از آن کار می‌کنند. اما قیمت اتانول با نوسانات بازار تغییر

تولید ۳۲ هزار مترمکعب MDF

ناصر مجدی اظهار کرد: برداشت جدید محصول نیشکر کشت و صنعت امام خمینی (ره) شهرستان شوشتر که از هفته‌های گذشته آغاز شده بیش از ۳۱۰ هزار تن باگاس تولید می‌شود.

وی با اشاره به تبدیل این باگاس به فرآورده‌های دامی و سایر محصولات خاطر نشان کرد: در شرایط موجود از این میزان باگاس می‌توان ۱۳۲ هزار مترمکعب تولید کرد.

مدیرعامل کشت و صنعت امام خمینی (ره) با اشاره به درآمد این شرکت از فروش MDF تولیدی در سال جاری خاطر نشان کرد: در سال جاری با فروش MDF تولیدی بیش از ۱۳۵ میلیارد تومان درآمد عاید این شرکت خواهد شد.

مجدی با اشاره به برنامه‌ریزی‌های انجام شده گفت: در حال حاضر برنامه‌ریزی‌های انجام شده برای تولید ۱۵ هزار مترمکعب است و به این دلیل بیش از ۱۱۵ میلیارد تومان درآمد از این بخش عاید شرکت کشت و صنعت امام خمینی (ره) خواهد شد.

این مدیرعامل افزود: در شرایط کنونی بخشی از باگاس این شرکت به خوراک دام تبدیل، و بخشی دیگر از سایر فرآورده‌های این شرکت به الکل تبدیل می‌شود.

وی در پایان با اشاره به نحوه تبدیل به الکل برخی ضایعات نیشکر کشت و صنعت امام خمینی (ره) گفت: برخی از ضایعات این شرکت، به شرکت الکل سازی رازی فروخته می‌شود.

کاهش ذخایر جهانی شکر

پس از ۵ سال

اولین برآورد تراز جهانی شکر در سال ۲۰۱۴-۱۵

قراردادهای آتی شکر جهانی در ماههای اخیر همچنان تحت فشار قرار داشتند چرا که عرضه بیش از اندازه شکر باعث گردیده بخشی از تولید فصل ۱۴-۲۰۱۳ (اکتبر/ سپتامبر)، برای چهارمین فصل متوالی در جستجوی بازاری برای عرضه مازاد جهانی باشند. از این رو قیمت هر پوند شکر خام در ۱۷ سپتامبر ۱۳/۳۲ سنت رسید که پایین ترین رقم پس از ماه مه سال ۲۰۱۰ است. این در حالی است که ارزش هر تن شکر تصفیه شده قرارداد آتی ماه اکتبر نیز معادل ۳۸۴/۹ دلار در موعد سررسید آن بود که ضعیف ترین سطح پس از آوریل ۲۰۰۹ را تجربه کرد.

سرعت خرد کردن نیشکر در منطقه کلیدی جنوب مرکزی برزیل طی هفته های اخیر نیز بر فشار روی قیمت ها افزوده است چرا که آن عرضه قابل دسترس در کوتاه مدت را افزایش داده و پیدا کردن مقصد نهایی را برای تولیدات قدیمی (۱۴-۲۰۱۳) تاایند را مشکل تر ساخته است. (جدول ۱)

تداوم ضعف، و گاهی حتی تضعیف بیشتر پول رایج در برابر دلار آمریکا در بازار نیز به عنوان یک عامل تنزل قیمت شکر اضافه شده است. وضعیت ارز در بسیاری از این بازار با عدم اطمینان سیاسی ارتباط دارد به طوری که اعتراضات و تنش جغرافیای سیاسی در اوایل سال جاری افزایش یافتند. با این حال آمار و اطلاعات ما از عرضه و تقاضای فعلی شکر حاکی از آن است که احتمالاً در سال ۱۵-۲۰۱۴، دوره مازاد تولید بازار جهانی شکر به پایان برسد. این آمارها نشان می دهد که یک کسری جزئی ۰/۶ میلیون تنی در تراز سال ۱۵-۲۰۱۴ وجود خواهد داشت که یک مازاد تجدیدنظر شده رو به بالا از ۴/۷ میلیون تن سال ۱۴-۲۰۱۳ را دنبال خواهد کرد. آمار نشان می دهد که ممکن است کل تولید شکر سال ۱۵-۲۰۱۴ (اکتبر - سپتامبر) به ۱۷۸/۷ میلیون تن برسد که علی رغم کمتر بودن نسبت به تولید ۱۸۱/۴ میلیون تنی سال گذشته، همچنان ۱/۹ میلیون تن بالاتر از مصرف آشکار خواهد بود. در صورتی که حدود ۲/۵ میلیون تن شکر ثبت نشده (تفاوت بین صادرات و واردات) در نظر گرفته نشود، کسری تراز سال ۱۵-۲۰۱۴ معادل رقم مذکور ۰/۶ میلیون تن است.

اتحادیه اروپا

به نظر می رسد تولید شکر اتحادیه اروپا در سال ۱۵-۲۰۱۴ با حدود ۱/۶ میلیون تن افزایش نسبت به سال قبل، به رقم ۱۸/۶ میلیون برسد. این افزایش بعد از کاهش دو سال متوالی تولید شکر این اتحادیه پس از رکود ۱۹/۱ میلیون تنی سال ۱۲-۲۰۱۱ خواهد بود. زمستان کوتاه و معتدل اجازه داد تا کشت چغندر زودتر از موعد شروع شده و با توجه به شرایط مطلوب دوره طولانی رشد، محصول چغندر قوی تری برداشت خواهد شد. در نتیجه بسیاری از کشورها انتظار دارند به رکورد عملکرد محصول دست یافته یا به آن نزدیک شوند. عملکرد تولید چغندر قند روسیه در سال ۱۵-۲۰۱۴ به دلیل آسیب ناشی از خشکسالی ماه های جولای و آگوست کمتر خواهد بود. لیکن با توجه به افزایش سطح زیرکشت این محصول، انتظار داریم تولید شکر با کاهش جزئی نسبت به سال قبل، ۴/۷ میلیون تن به رقم ۴/۵ میلیون تن برسد. سطح زیرکشت چغندر قند ترکیه به دلیل افزایش سهمیه های تولید این کشور، در سال ۱۵-۲۰۱۴ بیشتر افزایش می یابد. بنابراین به نظر می رسد تولید شکر ۳۳ کارخانه این کشور در فصل جاری به حدود ۲/۷ میلیون تن برسد. انتظار می رود به دلیل افزایش سطح زیرکشت، عملکرد و میزان شکر در محصول، برداشت چغندر قند و تولید شکر اوکراین رشد قابل ملاحظه ای نسبت به سال گذشته داشته باشد و تولید شکر از ۱/۳ میلیون تن سال گذشته به ۱/۹ میلیون تن برسد.

آفریقا

انتظار می رود تولید شکر آفریقا در سال ۱۵-۲۰۱۴ به ۱۲ میلیون تن افزایش یابد. این رقم در سال ۱۴-۲۰۱۳ معادل ۱۱/۵ میلیون تن بوده است. عمده افزایش موردنظر در اتیوپی و سودان است. به دلیل سرمایه گذاری قابل توجه برخی از کشورها به منظور بالا بردن سطح خودکفایی و سرمایه گذاری روی بهبود و دسترس تر جیبی به بازار اتحادیه اروپا، تولید شکر در این قاره در حال افزایش است. در حال حاضر برخی از پروژه ها مورد بهره برداری قرار گرفته اند، برخی هنوز در حال ساخت و یا در مرحله مطالعه تولید برای ظرفیت جدید نصب شده اند. دوره اکتبر/ سپتامبر در آفریقای جنوبی به دو بخش تقسیم می شود، بخشی از آن در انتهای فصل خرد کردن ۱۵-۲۰۱۴ بومی این کشور و بخش دیگر به شروع فصل ۱۶-۲۰۱۵ آینده واقع شده است. پس از رشد ۹ ساله تولید تا سال ۱۴-۲۰۱۳، مقدار تولید شکر در سال زراعی بومی ۱۵-۲۰۱۴ متاثر از خشکسالی قرار گرفت. به نظر می رسد مقدار تولید در سال ۱۶-۲۰۱۵ تا حدودی بهبود یابد. از این رو انتظار می رود تولید شکر بر اساس دوره اکتبر/ سپتامبر با اندکی افزایش نسبت به ۲/۴ میلیون تن سال ۱۴-۲۰۱۳، به رقم ۲/۵ میلیون تن برسد.

آمریکای شمالی و مرکزی

پیش بینی می شود تولید شکر آمریکای شمالی و مرکزی به ۲۲/۴ میلیون تن برسد که بیشتر از ۲۲/۱ میلیون سال گذشته است. بزرگ ترین تولید شکر در این منطقه، ایالات متحده، مکزیک و گواتمالا هستند.

بازار جهانی شکر در سال ۲۰۱۵ از کدام روندها پیروی خواهد کرد؟ سیاست های شکر در قطب های تولید این کالا چگونه خواهد بود؟ تحولات مقداری تولید، بازرگانی و مصرف در اروپا، آفریقا، آسیا چگونه خواهد بود؟ نخستین برآورد تراز جهانی شکر در سال ۲۰۱۵-۲۰۱۴ که توسط نهادهای معتبر مرتبط با شکر است به این پرسش ها پاسخ داده است. مؤسسه تحقیقات توسعه نیشکر و صنایع جانبی در مسیر ترجمه آخرین و تازه ترین اطلاعات شکر در سطح جهان در گزارش ۲۱-۲۰ خود متن یاد شده را از International sugar & Sweetener Report به فارسی برگردانده است که بخش های مهمتر آن را می خوانید:

۴۴ میلیون تن برسد.

تولید تراز سال ۱۵-۲۰۱۴ برزیل در منطقه جنوب مرکزی به دو بخش تقسیم می شود که شامل یک دوره انتهای فصل برداشت ۱۵-۲۰۱۴ (از یک اکتبر تا پایان فصل برداشت در منطقه جنوب مرکزی) و بخش دوم شروع فصل برداشت ۱۶-۲۰۱۵ (تا ۳۰ سپتامبر) می باشد. بنابراین تولید واقعی تراز سال ۱۵-۲۰۱۴ وابستگی بسیار زیادی به نیمه نخست دوره برداشت محلی ۱۶-۲۰۱۵ دارد که پیش بینی آن در حال حاضر مشکل است. خشکسالی عامل نگران کننده است که نه تنها عملکرد نیشکر را در برداشت سال ۱۵-۲۰۱۴ تحت تأثیر قرار داده است بلکه مانعی برای کاشت محصول سال ۱۶-۲۰۱۵ خواهد بود. از این رو اثرات آن را برای بیش از یک سال احساس خواهد شد. با توجه به اینکه بیشتر مشکلات تولید را نمی تواند رفع نمود لذا پیش بینی می شود کل تولید شکر برزیل (ارزش خام) در دوره اکتبر/ سپتامبر ۱۵-۲۰۱۴ به ۳۶ میلیون تن برسد در حالی که این رقم برای سال ۱۴-۲۰۱۳ معادل ۳۹/۷ میلیون تن بوده است.

پیش بینی می شود تولید شکر کلمبیا در سال ۱۵-۲۰۱۴ بدون تغییر به سال قبل در حدود ۲/۴ میلیون تن باقی بماند. لازم به ذکر است میزان تولید در سال تقویمی ۲۰۱۴ در مقایسه با محصول تولیدی ضعیف سال ۲۰۱۳ بهبود یافته بود. انتظار می رود تولید شکر آرژانتین در سال ۱۵-۲۰۱۴ به حدود ۲/۱ میلیون تن برسد که بالاتر از رقم ۱/۸ میلیون تن سال گذشته می باشد که متاثر از شرایط آب و هوایی نامناسب بود. به دلیل شرایط بارندگی و سطوح پایین تابش خورشیدی، معمولاً فصل خرد کردن در ماه می شروع شده

به نظر می رسد تولید شکر ایالات متحده در سال ۱۵-۲۰۱۴ به ۷/۷ میلیون تن برسد که بالاتر از تولید ۷/۶ میلیون تنی سال قبل است. انتظار می رود تولید شکر چغندری در این فصل به ۴/۴ میلیون تن برسد که تا حدودی کاهش تولید شکر نیشکری را جبران کرده است. انتظار می رود تولید شکر مکزیک در سال ۱۵-۲۰۱۴ مشابه سال قبل و در سطح ۶/۳ میلیون تن ثابت باقی بماند در حالی که در مقایسه با رکود ۷/۳ میلیون تن سال ۱۳-۲۰۱۲، کاهش قابل ملاحظه ای را نشان می دهد. به نظر می رسد که سطح زیرکشت و عملکرد نیشکر نیز در مقایسه با سال گذشته تغییر چندانی نداشته باشند. صنعت شکر گواتمالا در سال های اخیر توسعه داشته است. ۱۲ کارخانه شکر این کشور در سال ۱۴-۲۰۱۳ به رکود تولید ۲/۹ میلیون تن رسیدند که در مقایسه با ۲/۲ میلیون تن سه سال قبل، قابل ملاحظه است. در حال حاضر انتظار داریم تولید سال ۱۵-۲۰۱۴ با اندکی کاهش به رقم ۲/۸ میلیون تن برسد. صنعت شکر کوبا بارها در رسیدن به اهداف پیش بینی شده تولیدش قبل از فصل برداشت جدید ناموفق بوده است و معمولاً مشکلات سازمانی و صنعتی و ماشین آلات کهنه، مانع از خرد کردن نیشکر در چارچوب زمانی مطلوب توسط آسیاب ها شدند. بعید به نظر می رسد این وضعیت برای سال ۱۵-۲۰۱۴ (که در برنامه ریزی های رسمی، رشد ۱۵ تا ۲۰ درصدی تولید مطرح کردند) متفاوت باشد لیکن انتظار نداریم مقدار تولید از ۱/۸ میلیون تن بیشتر شود.

آمریکای جنوبی

تخمین زده می شود تولید شکر آمریکای جنوبی در سال ۱۵-۲۰۱۴ با کاهش قابل توجه، از ۴۷/۴ میلیون تن سال گذشته به

جدول ۱: تراز فصلی جهانی شکر / (۱۰۰۰ تن، ارزش خام)

شرح	اکتبر / دسامبر			ژانویه / مارس			آوریل / ژوئن			جولای / سپتامبر		
	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
ذخایر اول دوره	۶۴،۷۶۴	۷۲،۵۹۴	۷۷،۲۷۱	۹۰،۶۶۱	۹۲،۴۱۶	۹۶،۸۷۲	۱۰۷،۰۷۳	۱۱۰،۳۸۹	۱۱۲،۲۲۱	۸۷،۶۵۲	۹۳،۱۲۲	۹۲،۵۲۵
تولید	۶۹،۴۴۵	۶۳،۱۸۴	۶۳،۰۸۳	۵۸،۹۹۷	۶۱،۶۶۸	۵۸،۳۸۷	۲۴،۴۶۰	۲۴،۲۷۱	۲۴،۷۴۸	۳۱،۵۴۱	۳۰،۲۸۱	۳۲،۵۲۶
واردات	۱۶،۳۶۸	۱۶،۰۶۹	۱۵،۶۷۲	۱۴،۴۶۵	۱۴،۷۶۳	۱۴،۵۶۰	۱۵،۷۹۹	۱۴،۸۳۹	۱۴،۹۵۱	۱۶،۱۶۸	۱۶،۴۶۴	۱۶،۱۱۲
مصرف*	۴۲،۶۷۷	۴۳،۳۱۳	۴۳،۷۱۳	۴۱،۴۱۵	۴۲،۱۰۵	۴۲،۵۸۰	۴۲،۶۰۶	۴۳،۳۳۷	۴۳،۸۰۹	۴۵،۴۵۶	۴۶،۴۲۲	۴۶،۷۳۳
صادرات	۱۷،۲۵۹	۱۶،۱۱۹	۱۵،۴۴۲	۱۵،۶۱۵	۱۶،۳۵۳	۱۵،۰۱۸	۱۴،۰۷۴	۱۵،۰۴۰	۱۵،۵۸۶	۱۷،۳۱۱	۱۶،۱۷۵	۱۷،۷۴۸
ذخایر پایان دوره	۹۰،۶۶۱	۹۲،۴۱۶	۹۶،۸۷۲	۱۰۷،۰۷۳	۱۱۰،۳۸۹	۱۱۲،۲۲۱	۸۷،۶۵۲	۹۳،۱۲۲	۹۲،۵۲۵	۷۲،۸۹۴	۷۷،۲۷۱	۷۶،۶۸۲

* نتیجه موازنه است.

و در ماه نوامبر/ دسامبر به پایان می‌رسد، این بدان معنی است که تولید دوره اکتبر/ سپتامبر سال ۲۰۱۴-۱۵ ارزشزاتین بیشتر از میزان تولید بر اساس سال زراعی بومی ۲۰۱۵ این کشور است. به نظر می‌رسد تولید شکر پرو در سال ۲۰۱۴-۱۵ در سطح ۱/۲ میلیون تن سال گذشته، بدون تغییر باقی بماند.

آسیا

در حال حاضر به نظر می‌رسد افزایش بی‌وقفه تولید شکر نیشکری آسیا در سال ۲۰۱۴-۱۵ متوقف شود چرا که چند تا از تولیدکنندگان بزرگ منطقه مقید به کاهش تولید در فصل جدید شده‌اند. تولید تجمعی این قاره هنوز هم به رتبه سوم بالاترین مقدار تولید گذشته خواهد بود.

صنعت شکر در هند هنوز در وضعیت دشواری قرار دارد و ناآرامی‌ها میان آسیایان‌ها، کشاورزان و دولت باعث تاخیر در شروع فصل جدید شده است. با وجود تاخیر در پرداخت دیون معوقه قابل توجه، قیمت‌های نیشکر هنوز در مقایسه با محصولات رقیب خیلی بهتر است و انجمن آسیایان‌های شکر هند (ISMA) اعلام کرده است که سطح زیرکشت سال ۲۰۱۴-۱۵ با کاهش حدود یک درصد نسبت به سال قبل، به ۵/۲۹۴ میلیون هکتار می‌رسد. با توجه به گزارش اعلام شده در خصوص سهم بیشتر وارپته‌های نیشکر با عملکرد بالا در کشت امسال، در حال حاضر فرض کنیم تولید شکر به ۲۷ میلیون تن (۲۴/۸ میلیون تن ارزش سفید) افزایش یابد که این رقم در سال گذشته ۲۶/۵ میلیون تن بوده است و این بدان معنی است که برای پنجمین سال متوالی، تولید شکر این کشور بیش از مصرف سالانه داخلی‌اش می‌باشد.

واردات سنگین، هنوز هم از مشخصه‌های بازار شکر چین است که قیمت‌های داخلی را تحت فشار قرار می‌دهد. با توجه به اینکه تولیدکننده‌ها در محدوده خط فرم فعالیت می‌کنند انتظار می‌رود سطح زیرکشت در فصل جدید کاهش یابد. با در نظر گرفتن تأثیر شرایط آب و هوایی چالش‌برانگیز بر مشکلات صنعت، انتظار می‌رود تولید شکر نیشکری این کشور از ۱۴/۵ میلیون تن سال گذشته به ۱۳/۴ میلیون تن کاهش یابد.

تایلند در سال ۲۰۱۳-۱۴ به رکود تولید ۱۱/۶ میلیون تن شکر رسید اما به نظر می‌رسد شرایط آب و هوایی خشک در مناطق مهم کشاورزی این کشور، منجر به کاهش تولید شکر به ۱۰/۵ میلیون تن در فصل جدید شود. تولید شکر نیشکری پاکستان در سال ۲۰۱۳-۱۴، از ۵/۵ میلیون تن سال قبل آن به رکود ۵/۹ میلیون تن رسید که دلیل آن، افزایش سطح زیرکشت نیشکر توسط کشاورزان بود. با توجه به اینکه صنعت شکر این کشور تحت فشار عرضه مازاد قرار دارد

جدول ۲: تولید، مصرف و مازاد تصفیه‌شده شکر اکتبر / سپتامبر (۱۰۰۰ تن، ارزش خام)

سال	تولید جهانی	مصرف*	ذخایر پایان دوره	ذخایر به مصرف (درصد)
۲۰۰۵-۰۶	۱۵۱,۰۹۸	۱۴۷,۷۴۷	۶۲,۱۳۷	۴۲/۱۳
۲۰۰۶-۰۷	۱۶۶,۴۳۷	۱۵۲,۷۰۹	۷۰,۷۰۶	۴۵/۹۸
۲۰۰۷-۰۸	۱۶۶,۵۶۲	۱۶۰,۸۷۴	۷۱,۷۰۶	۴۴/۵۷
۲۰۰۸-۰۹	۱۵۱,۶۵۶	۱۶۱,۷۳۵	۶۰,۲۱۳	۳۷/۲۳
۲۰۰۹-۱۰	۱۵۹,۱۳۲	۱۶۲,۰۲۷	۵۷,۰۰۵	۳۵/۱۸
۲۰۱۰-۱۱	۱۶۵,۴۷۴	۱۶۲,۴۳۸	۵۸,۳۴۹	۳۵/۹۲
۲۰۱۱-۱۲	۱۷۴,۷۸۵	۱۶۷,۸۹۲	۶۴,۷۶۴	۳۸/۵۷
۲۰۱۲-۱۳	۱۸۴,۴۴۳	۱۷۲,۱۵۴	۷۲,۵۹۴	۴۲/۱۷
۲۰۱۳-۱۴	۱۸۱,۴۰۴	۱۷۵,۱۷۶	۷۷,۲۷۱	۴۴/۱۱
۲۰۱۴-۱۵	۱۷۸,۷۴۴	۱۷۶,۸۳۴	۷۶,۶۸۲	۴۳/۳۶

* شامل مقادیر ثبت نشده.

انتظار می‌رود تولید سال ۲۰۱۴-۱۵ به حدود ۵/۴ میلیون تن تنزل کند لیکن برخی منابع معتقدند که میزان تولید افزایش خواهد یافت و به ۶/۵ میلیون تن می‌رسد.

پیش‌بینی می‌شود تولید شکر خام فیلیپین با افزایش مختصر نسبت به سال گذشته، در حدود ۲/۵ میلیون تن باشد. معمولاً عملیات خرد کردن نیشکر اندونزی در ماه می شروع می‌شود و تا ماه دسامبر ادامه دارد، این بدان معنی است که دوره برداشت روی سال تراز تأثیر می‌گذارد. بیشتر تولید سال تراز ۲۰۱۴-۱۵، معمولاً در غالب محصول خرد شده سال ۲۰۱۵ صورت می‌گیرد. احتمالاً تولید شکر این کشور در سال ۲۰۱۴-۱۵ به ۲/۷ میلیون تن برسد که از ۲/۵ میلیون تن سال گذشته بیشتر است.

ویتنام در سال ۲۰۱۳-۱۴ با کمک افزایش سطح زیرکشت، ۴ درصد تولید شکرش را افزایش داد. این صنعت از وجود ذخایر زیاد رنج می‌برد و قاچاق شکر ارزان از مرزهای پر منفذ این کشور، بر تشدید این درد و رنج صحنه گذاشته است. با این حال به نظر می‌رسد سطح زیرکشت نسبت به سال گذشته تغییر چندانی نداشته باشد، در نتیجه تولید شکر مجدداً به رقم ۱/۷ میلیون تن برسد.

اقیانوسیه

برآورد می‌شود تولید شکر اقیانوسیه از ۴/۶ میلیون تن سال قبل به حدود ۴/۶ میلیون تن برسد. تخمین زده می‌شود تولید شکر استرالیا در سال ۲۰۱۴-۱۵ (اکتبر/سپتامبر) از ۴/۴ میلیون تن سال گذشته به حدود ۴/۵ میلیون تن افزایش یابد. معمولاً برداشت در استرالیا از حدود ماه می / ژوئن شروع می‌شود، فعالیت فرآوری محصول از ماه جولای در مقیاس وسیع صورت گرفته و تا ماه اکتبر ادامه دارد و پس از آن حجم تولید کاهش قابل ملاحظه پیدا می‌کند و نهایتاً فصل برداشت به پایان می‌رسد. بنابراین بخشی از محصول تولیدی سال تراز ۲۰۱۴-۱۵ در امسال و بخش بهتر آن در برداشت سال ۲۰۱۵ خواهد بود که در حال حاضر آن را مشابه سال جاری در نظر می‌گیریم.

با توجه به اینکه صنعت شکر کشور فیجی همچنان در حال بهبود تدریجی است لذا برآورد می‌شود تولید شکر از ۱۹۹۰۰۰ تن سال پیش به ۲۱۰۰۰۰ تن در سال ۲۰۱۴-۱۵ افزایش یابد.

مصرف جهانی شکر

عوامل مؤثر بر میزان تقاضا برای شکر در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ چه خواهند بود؟

هوش اقتصادی بینگرن آن است که رشد جمعیت و رشد اقتصادی نه تنها محرک‌های اصلی مصرف جهانی شکر محسوب می‌شوند بلکه بر افزایش مصرف مواد خوراکی ضروری نیز تأثیر گذارند. دلیل این امر آن است که معمولاً افزایش استانداردهای زندگی منجر به مصرف بیشتر مواد خوراکی فرآوری شده مانند لبنیات، نوشیدنی‌های فاقد الکل و غیره می‌گردد که حاوی مقدار زیادی شکر هستند. همچنین، کاهش درآمدی تقاضای شکر معمولاً در کشورهای کم‌درآمد، بالاتر است. در واقع افزایش مصرف در این کشورها ناشی از بالا رفتن سطح درآمد است. از این رو بهتر است تا همیشه نظری به چشم‌انداز رشد اقتصاد جهانی داشته باشیم که هنوز هم برای پیشروی تلاش می‌کند و علیرغم موانع موجود، در حال بهبود می‌باشد. صندوق بین‌المللی پول (IMF) در ماه اکتبر به دلیل فعالیت‌های جهانی ناکارآمد در نیمه اول سال ۲۰۱۴، رقم پیش‌بینی شده برای رشد اقتصاد جهانی در سال جاری را به ۳/۳ درصد کاهش داد. این رقم ۰/۴ درصد کمتر از چشم‌انداز اقتصاد جهانی در ماه آوریل سال ۲۰۱۴ می‌باشد. رقم پیش‌بینی شده برای رشد جهانی در سال ۲۰۱۵ معادل ۳/۸ درصد اعلام شده است.

علیرغم اهمیت محرک‌های کلی در خصوص افزایش مصرف، بد نیست به چند عامل دیگر رشد که امسال و سال‌های قبل با آن مواجه بودیم نیز نگاهی داشته باشیم. بیشتر این عوامل می‌توانند به منزله موانعی برای رشد مصرف شکر تلقی شوند.

سازمان بهداشت جهانی WHO در ماه مارس یک رایزنی همگانی را در باره پیش‌نویس راهبرد جدیدش در زمینه مصرف شکر آغاز کرد. پیش‌نویس این راهبردها به دلیل آنکه فرآیند بازنگری کارشناسانه و رایزنی همگانی آن پیش از پایان ماه مارس تکمیل شدند، در حال حاضر نهایی شده است.

هدف این راهبرد ارائه توصیه‌ها و پیشنهادهای درباره مصرف قند آزاد است تا از خطر ابتلا به بیماری‌ها در بزرگسالان و بچه‌ها جلوگیری شود. این راهبرد به ویژه بر جلوگیری و کنترل اضافه وزن و پوسیدگی دندان تمرکز دارد. سازمان مذکور خاطر نشان می‌کند که نگرانی درباره مصرف قندهای آزاد رویه افزایش است، به خصوص نوشیدنی‌هایی که با شکر شیرین شده‌اند. این مسئله می‌تواند منجر به کاهش مصرف مواد خوراکی‌ای شود که دارای کالری مناسب حاصل از مواد مغذی هستند و نیز ممکن است باعث افزایش مجموع کالری دریافتی و در نتیجه یک رژیم غذایی ناسالم، اضافه وزن و بالا رفتن خطر ابتلا به بیماری‌ها شود.

افزایش مصرف شکر

در کشورهای واردکننده به بالاترین سطح

به نظر می‌رسد رشد مصرف شکر سال ۲۰۱۴-۱۵ کشورهای

در حال توسعه به ۱/۵ درصد برسد. از این رو احتمالاً کل مصرف این کشورها به رقم ۱۲۹/۵ میلیون تن بالغ می‌شود که حدود ۷۳ درصد کل تقاضای جهانی است. تقاضای شکر در کشورهای صنعتی در دامنه ۴۶ تا ۴۷/۵ میلیون تن شناور می‌باشد.

پیش‌بینی می‌شود مصرف این کشورها در سال ۲۰۱۴-۱۵ به ۴۷/۳ میلیون تن برسد که اندکی کمتر از ۴۷/۵ میلیون تن سال گذشته است.

پیش‌بینی می‌شود مصرف شکر در کشورهای واردکننده بسا ۱/۱ درصد افزایش، در سال جاری به ۱۳۱/۲ میلیون تن برسد که بالاترین سطح تاکنون بوده است. عامل اصلی در این گروه، رشد مداوم مصرف در هند و چین است. به نظر می‌رسد مصرف شکر در کشورهای صادرکننده طی سال ۲۰۱۴-۱۵ نیز با حدود ۰/۵ درصد رشد به ۴۵/۶ میلیون تن برسد که در مقایسه با سال گذشته در حدود ۰/۲ میلیون تن افزایش داشته است. رشد در این گروه از کشورها کمتر از کشورهای واردکننده است چرا که در دسترس بودن کافی شیرین‌کننده منجر به مصرف بسیار بالای سرانه شکر در این کشورها شده است از این رو رشد پتانسیل آتی آنها محدود شده است.

کاهش ذخایر جهانی برای اولین بار

پس از سال ۲۰۰۹-۱۰

از مازاد یا کسری در یک سال شکر برای درک فاصله بین تولید و تقاضای جهانی از جمله مصرف ثبت نشده استفاده می‌شود مصرف ثبت نشده شکاف بین صادرات و واردات است. بررسی دقیق‌تر این رویکرد نشان می‌دهد که معنای ساده اصطلاح مازاد و یا کسری به افزایش یا کاهش در ذخایر اشاره دارد.

با این حال، مازاد سال ۲۰۱۳-۱۴ (اکتبر/سپتامبر) از ۳/۱ میلیون تن ماه ژوئن به ۴/۷ میلیون تن تجدید نظر شده که در کاهش قابل توجهی را در مقایسه با مازاد ۷/۸ میلیون تنی سال ۲۰۱۲-۱۳ نشان می‌دهد در حال حاضر تصور می‌کنیم کسری سال ۲۰۱۴-۱۵ به ۰/۶ میلیون تن برسد. در نتیجه انتظار می‌رود نسبت ذخایر به مصرف با کمی کاهش، از ۴۴/۱ درصد سال گذشته به ۴۳/۴ درصد در این فصل برسد. در صورتی که روند سقوط تولید در کنار افزایش بیشتر مصرف ادامه یابد ممکن است در سال ۲۰۱۵-۱۶ وضعیت متفاوت باشد، با توجه به شرایط وخیم مالی بسیاری از صنایع شکر در سراسر جهان، احتمالاً حمایت‌ها از این بخش توسعه یابد.

ذخایر مازاد به‌منظور دسترسی بی‌وقفه به محصور از تولید کارخانه تا مصرف‌کننده و پوشش نیاز مصرف در فاصله زمانی بین پایان یک دوره تولید و آغاز دوره بعدی مورد نیاز است. این وضعیت در پایان سپتامبر ۲۰۱۵ در جهت مشابه سال قبل و رقم نسبتاً بالای ۱۱/۵ میلیون تن خواهد بود که کاهش جزئی نسبت به ۱۲/۱ میلیون تن سپتامبر ۲۰۱۴ نشان می‌دهد. هر دیدگاهی که اعمال شود آشکار است که بازار هنوز غرق در شکر است.

چشم‌انداز

نشانه‌های فعلی برای سال ۲۰۱۴-۱۵ نشان می‌دهند که تولید جهانی شکر برای دومین فصل متوالی با کاهش مواجه خواهد شد در حالی که مصرف همچنان به روند متوسط افزایش خود ادامه می‌دهد. این بدان معنی است که به احتمال زیاد، بازار جهانی شکر برای اولین بار پس از سال ۲۰۰۹-۱۰ با کسری مواجه خواهد شد.

اما حتی اگر در سال ۲۰۱۴-۱۵ کسری وجود داشته باشد معمولاً مدتی زمان لازم است تا یک تغییر در تعادل بازار از مازاد به کسری و یا بالعکس ایجاد شود. موجودی‌های شکر در طول چهار فصل مازاد جهانی انباشته شده و در برخی از کشورها، حتی بیش از حد نیاز بوده است. این مسأله به احتمال زیاد به تسکین بازار کمک کرده و تا حدودی از ایجاد موج شدید قیمت‌ها جلوگیری می‌کند.

در حالی که کسری سال ۲۰۱۴-۱۵ تنها اندکی بیش از ۰/۶ میلیون تن خواهد بود نباید پتانسیل شکستن بازارهای جهانی شکر را داشته باشند، لیکن آن یک نشانه روشن برای تغییر وضعیت است. بسیاری از صنایع داخلی شکر در سراسر جهان از اینکه قیمت‌های فروش شکر پایین‌تر از هزینه تولید آن است رنج می‌برد چرا که این مسأله در درازمدت غیرقابل تحمل بوده و ممکن است تولید سال‌های آینده را بیشتر تحت تأثیر قرار دهد.

کمپوست؛ ثروت پنهان

تاریخچه استفاده از کمپوست به قدمت پیدایش بشر روی کره زمین می‌رسد. همزمان با ظهور کشاورزی مکانیزه و تقاضا برای درخواست تولید محصول بیشتر و افزایش میزان ضایعات کشاورزی سبب شد تا محققین راه‌حل منطقی تبدیل این مواد را ارائه کنند.

امروزه وسیع‌ترین عملیات تهیه کمپوست در اروپا، در کشور هلند انجام می‌گیرد که ۳۵ درصد کل زباله‌های شهری آن کشور جهت تهیه کمپوست استفاده می‌شود. در شهرهای هند تا سال ۱۹۸۲ تعداد ۹ طرح تهیه کمپوست از زباله‌های شهری به مرحله بهره‌برداری رسیده است و در آمریکا نیز نخستین کارخانه کمپوست در سال ۱۹۸۶ به ظرفیت ۲۰ تن در روز تاسیس شده است.

در ایران استفاده از مواد زائد گیاهی و حیوانی از روزگاران گذشته برای کشاورزان و روستاها بسیار معمول بوده است. فضولات روستایی که در اصل مواد مشکله از مدفوع حیوانی و مواد زائد گیاهی است، همراه با آب و خاک و هوا، ۴ اصل اساسی کشاورزی را در روستاهای ایران تشکیل می‌دهند.

کمپوست یک روند تدریجی در طبیعت است که به وسیله آن مواد آلی با حضور هوا توسط میکروارگانیسم‌ها و قارچ‌ها تجزیه می‌شوند و حاصل آن کود باارزشی است که می‌تواند در جاهای مختلف و حتی در باغچه‌های خانگی مورد استفاده قرار گیرد تا جایی که به کمپوست خانگی به عنوان «ثروتی که دیده نمی‌شود» اشاره شده است.

فرهنگ‌سازی و آموزش مردم در جهت تبدیل زباله‌های خانگی با شیوه‌ها و مسائل مربوطه به کمپوست، کاهش زباله‌های تر در خانه‌ها (مبدا) و مزیت استفاده از کود حاصل از آن برای باغچه‌های منازل مسکونی حائز اهمیت است.

این طرح در بسیاری از کشورهای اروپای شمالی، دانمارک، اتریش، فنلاند، انگلستان، نروژ و نیوزلند به صورت جدید دنبال می‌شود و به طور عادی از ضایعات سبز باغچه‌ها، سبزیجات و میوه‌ها استفاده می‌شود.

این کمپوست با دارا بودن فواید و با صرفه در بازاریابی پسماندهای گیاهی و مواد زائد جامد بوده و با تبدیل مواد آلی موجود در پسماندها به کود آلی علاوه بر حذف مواد زائد مواد غذایی موجود در آن بازیافت شده و با توجه به اهمیت تغییرات میکروبی در طی فرآیند بایستی عوامل مؤثر بر آنها شناخته شده و بسته به شرایط اقلیمی هر منطقه تعدیل شود.

در استان خوزستان با اجرای طرح توسعه نیشکر و همزمان با فعالیت کارخانه‌های شکر، مقادیر زیادی از ماس، فیلتر کیک و باگاس تولیدی کارخانه‌ها به همراه برگ و سرشاخه نیشکر می‌تواند در نتیجه فعالیت‌های میکروبی به راحتی به کمپوست تبدیل شود و به عنوان کود آلی زیست‌محیطی با بهره‌وری بسیار مطلوب مورد استفاده قرار گیرد.

به‌کارگیری کمپوست در اراضی بایر این استان که صدها سال به صورت لم‌بزعه بوده و در نتیجه دارای میزان مواد آلی ناچیز است، سبب بهبود کیفیت خاک جهت فعالیت‌های زراعی می‌شود. به دلیل وجود مواد مغذی در کمپوست و سهولت استفاده از آنها در مواقع ضروری سبب می‌شود که به‌مواد نیاز به عناصر خاص، کمپوست، آن عناصر را در اختیار گیاه قرار دهد، به علاوه کمپوست به صورت لایه محافظ عمل کرده و از تخریب خاک به وسیله باد و باران جلوگیری می‌کند.

ماده آلی تولیدی به دلیل داشتن بافت سبک املاح و ترکیبات ضروری مورد نیاز گیاهان مختلف، ضمن اینکه فیزیک خاک را اصلاح کرده و مناسب رشد و گسترش ریشه گیاه می‌کند، باعث جذب رطوبت و ایجاد شرایط بهتر اطراف ریشه می‌شود. جوانه‌زنی را بهتر و شرایط رشد را مهیا می‌کند. عناصر شاخص کود آلی بیولوژیک تولید شده از باگاس نیشکر عبارتند از: آهن، منگنز، روی، مس، ازن، فسفر، پتاس، کربن آلی، مواد آلی و سایر عناصر مفید و مورد نیاز رشد انواع گیاهان است.

با استفاده از کمپوست، خاک ترد و منافذ عبوری هوای بسیاری در آن ایجاد می‌شود و سبب می‌گردد که اکسیژن به راحتی توسط ریشه گیاه جذب شده و نفوذپذیری خاک افزایش می‌یابد.

در صفحه ۸

امنیت غذایی نباید با تهدید مواجه شود

مطلوب دارند. درباره روغن‌های خوراکی وابستگی به واردات ۹۲ درصد است که از آسیب‌پذیری بسیار بالایی به‌ویژه در شرایط تحریمی برخوردار است. تولید دانه‌های روغنی علاوه بر توسعه کشت آن و ایجاد اشتغال، پس از فرآوری در تولید کنجاله مصرفی در تغذیه دام و طیور و به تبع آن در صنعت دامپروری بسیار تأثیرگذار است. درباره شکر نیز بعلاوه مصرف گسترده حدود ۵۰ درصد واردات داریم. ضرورت خودکفایی در سه محصول روغن، شکر و آرد از اولویت‌های استراتژیک است.

*** نظر شما پیرامون سیاست‌های ملی حمایتی دولت در تحقق امنیت غذایی چیست؟**

یکی از سیاست‌های ملی امنیت غذایی در کشور برای پوشش دادن نارسایی‌های موجود در دسترسی افراد و خانوارها به غذا، سیاست حمایت یارانه‌ای است. بررسی‌ها نشان می‌دهند دولت با یارانه دادن به برخی از کالاهای خوراکی مانند نان، شکر، پاستوریزه، برنج، روغن نباتی، قند و شکر در مجموع توانسته است ۸۳/۳ درصد انرژی دریافتی گروه‌های کم‌درآمد شهری و ۸۸ درصد انرژی دریافتی گروه‌های کم‌درآمد روستایی را تأمین کند.

همچنین مطالعات نشان می‌دهند که یارانه‌های پرداختی دولت برای مرتفع کردن شکاف فقر، یعنی هزینه‌ای که لازم است تا خانوارهای زیر خط فقر مطلق را به سطح خط فقر ارتقاء دهد کافی بوده‌اند؛ اما به دلیل هدف‌گذاری نامساعد از کارایی لازم برخوردار نبوده‌اند. با اجرای طرح هدفمندسازی یارانه‌ها نیز به دلیل افزایش نقدینگی و نرخ تورم همچنان این دغدغه و نگرانی باقی است. مطالعه وضعیت ناامنی غذایی در استان‌های کشور که گزارش آن در سال ۱۳۹۰ چاپ شده است، حاکی از آن است که نیمی از استان‌های کشور در طیف نسبتاً ناامن تا بسیار ناامن غذایی قرار دارند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که سهم مخارج خوراک نسبت به کل هزینه‌ها که باید کمتر از ۳۰ درصد باشد، در همه طبقات شهری و روستایی به ترتیب ۲۳ درصد و ۳۷ درصد بوده است. همچنین، در کم‌درآمدترین طبقات شهری در ۲۰ استان کشور بیش از ۳۰ درصد درآمد مردم صرف غذا شده است. در حالی که در طبقات کم‌درآمد روستایی تقریباً در تمام استان‌ها همچنان بیش از یک‌سوم هزینه خانوار صرف هزینه غذا شده که به معنای ناامنی غذایی است.

لازم به ذکر است یارانه‌های پرداختی دولت پوشش امنیتی خوبی برای افراد نیازمند هستند و نقش مهمی در دسترسی افراد و خانوارها به غذای کافی دارند، و در صورت شناسایی افراد و خانوارهای نیازمند و هدف‌گذاری درست یارانه‌ها می‌توان مشکل ناامنی غذایی حاد را در کشور مرتفع ساخت. همچنین، نظام تأمین اجتماعی بیمه‌ای و غیربیمه‌ای در کشور نیز نقش تعیین‌کننده‌ای در دسترسی مردم به غذای کافی دارند. سیاست یارانه‌ای با هدف‌گذاری درست در بخش کشاورزی همراه با یک نظام تأمین اجتماعی فراگیر و کارآمد سپهرهای امنیتی کارآمدی در برابر مخاطرات دسترسی افراد و خانوارها به غذا مثلاً در صورت مواجهه با نرخ‌های تورم و بیکاری بالا هستند.

*** چه عواملی می‌تواند دسترسی به غذای کافی را به خطر بیندازد؟**

بی‌شک عواملی چون نرخ تورم بالا، نرخ بیکاری بالا (بین ۱۴-۱۱ درصد)، درصد جمعیت زیر خط فقر (چیزی در حدود ۲۰ درصد)، توزیع نامتعادل درآمد (ضریب جینی ۰/۴۳)، و بعضاً قیمت بالای برخی مواد غذایی و موارد دیگری از این دست، دسترسی افراد و خانوارها را به مواد غذایی در کشور به مخاطره می‌اندازد. به‌خاطر همین دولت تدبیر و امید در سال گذشته اقدام به توزیع سبد کالا نمود. هر چند در اجرا اشکالاتی داشت اما سیاست درستی بود.

*** چالش‌ها و فرصت‌های امنیت غذایی کشور و تأثیرات آنها بر امنیت ملی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

امنیت ملی مفهومی غربی است که بعد از جنگ جهانی دوم مطرح شد. امنیت ملی مفهومی پیچیده و نسبتاً مبهم است. بر این اساس تعریف‌های زیادی از امنیت ملی ارائه شده است: امنیت ملی را به‌طور عینی به معنای فقدان تهدید نسبت به ارزش‌های مکتسبه و به‌طور ذهنی به مفهوم فقدان ترس از حمله به این گونه ارزش‌ها است.

در تعریف مدرن امنیت ملی به‌جای توجه به تهدیدات خارجی، آسیب‌پذیری‌های داخلی بیشتر مورد توجه است و تهدید خارجی دارای اعتبار کمتری است. همچنین بجای مسائل نظامی به شرایط و عوامل اقتصادی (نرخ بیکاری، تورم، میزان GDP یا تولید ناخالص ملی، درآمد سرانه، ذخیره ارزی و میزان جمعیت فعال) پرداخته می‌شود درحالی که

امنیت غذایی یک مقوله بسیار با اهمیت برای حفظ و توسعه امنیت و منافع ملی در هر جامعه‌ای و با هر ایدئولوژی به‌حساب می‌آید. دولت‌ها با هر گرایش سیاسی و با هر میزان محبوبیت ملی و درآمد هرگز خطر کاهش ضریب امنیت ملی و به تبع آن با مقوله امنیت غذایی را نمی‌پذیرند و با جنگ و دندان از توسعه امنیت غذایی حفاظت و حمایت می‌کنند. در ایران اما متأسفانه برخی رفتارهای عجیب از سوی دولت‌مدانی کم‌مایه و غیردلسوز برخی اوقات تصمیم‌هایی می‌گیرند که منافع ملی را با به خطر انداختن امنیت غذایی با تهدید مواجه می‌کنند. مقایسه‌های غیرمنطقی مثل قیمت تمام‌شده شکر داخلی با قیمت واردات بدون لحاظ کردن متغیرهای مرتبط و بدون لحاظ کردن اینکه به هر حال تأمین امنیت غذایی کمی فداکاری مالی می‌خواهد، از دلایل واهی در این فضا سازی‌ها بوده است.

دکتر افشین اسماعیلی‌فر، عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با یکی از خبرگزاری‌ها تفسیر دقیقی از اهمیت امنیت غذایی کرده است که به دلیل اهمیت آن برای درج در نشریه شکر انتخاب شده است.

*** تحلیل شما درباره ارتباط امنیت غذایی و امنیت ملی چیست؟**

پدیده ناامنی غذایی در بخش‌هایی از کره زمین به ویژه خاورمیانه و شمال آفریقا اوضاع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ویژه‌ای پدید آورده است که نه تنها سرنوشت سیاسی ۶۰ کشور نیازمند به‌وسیله کشورهای صنعتی رقم می‌خورد، بلکه زندگی روزمره آنها به تصمیمات کشورهای سلطه‌گر بستگی یافته است و تحولات اخیر منطقه بی‌ارتباط با بحث غذا نیست. فائو اعلام کرده است که برای تأمین غذای مورد نیاز جمعیت ۹ میلیارد نفری جهان در سال ۲۰۵۰، باید تولید کنونی را دو برابر کرد. تحقق این هدف مستلزم رفع موانعی از قبیل محدودیت زمین‌های کشاورزی، کمبود آب، قیمت بالای انرژی، افت سرمایه‌گذاری در زمینه تحقیقات کشاورزی و افزایش ضایعات غذایی است.

بانک جهانی امنیت غذایی (Food Security) را «دسترسی همه مردم در تمام اوقات به غذای کافی برای داشتن یک زندگی سالم» تعریف کرده، این تعریف به سه عنصر «موجود بودن غذا»، «دسترسی به غذا» و «پایداری در دریافت غذا» استوار است. عنصر «موجود بودن غذا» تنها به میزان مواد غذایی در مرزهای ملی که در گذشته عنصر اصلی امنیت غذایی بود، تکیه ندارد و امروزه شامل تولید (عرضه داخلی) و واردات مواد غذایی است. مفهوم «دسترسی به غذا» نیز دسترسی فیزیکی و اقتصادی به منابع جهت تأمین اقلام غذایی مورد نیاز جامعه است که تابعی از درآمد، اشتغال و قیمت بوده و معنای «پایداری در دریافت غذا»، ثبات و پایداری دریافت ارزش‌های غذایی مورد نیاز جامعه است. امنیت غذایی نه‌تنها مستلزم عرضه کافی مواد غذایی در سطح کلان است بلکه ناظر بر توزیع عادلانه غذا برای دستیابی همگان به آن نیز هست.

*** در کشور خودمان چه مصداق‌هایی داریم که بگویم امنیت ملی تهدید می‌شود؟**

یکی از شاخص‌های مهم سنجش امنیت غذایی در سطح کلان ضریب خودکفایی محصولات غذایی یا به‌عبارتی دیگر درجه تأمین نیازهای غذایی اساسی کشور از منابع تولید داخلی است. اگرچه خودکفایی کشور در زمینه محصولات اساسی غذایی لزوماً به منزله امنیت غذایی پایدار (از منظر دسترسی به مواد غذایی) نیست، ولی افزایش عرضه مواد غذایی و تقویت ضریب خودکفایی کشور به گسترش دسترسی به مواد غذایی، کاهش قیمت مواد غذایی و در نهایت دستیابی گروه‌های محروم و اقشار آسیب‌پذیر و کم‌درآمدتر روستایی به مواد غذایی بسیار مؤثر است. از طرف دیگر، افزایش ضریب خودکفایی کشور علاوه بر اینکه در افزایش وجهه بین‌المللی نظام سیاسی کشور و گسترش اقتدار و مشروعیت آن شدیداً مؤثر است، به‌طور تلویحی دلالت بر بهبود بهره‌وری کشاورزی، کارایی سرمایه و نیروی کار در بخش کشاورزی، اثربخشی سیاست‌های دولت، توسعه روستایی، پژوهش و توسعه کشاورزی نیز دارد که مجموعه این عوامل به افزایش رشد اقتصادی کشور، صرفه‌جویی در هزینه‌های ارزی، کاهش وابستگی و در نتیجه تقویت امنیت ملی می‌انجامد.

ضریب خودکفایی کشور درباره اکثر محصولات غذایی از جمله سیب‌زمینی، حبوبات، گوشت قرمز، گوشت مرغ، انواع ماهی و شیر تا سال ۱۳۸۰ در وضعیت بسیار خوبی قرار داشته، از آن سال به بعد نیز نزولی دارد. در این میان ضریب خودکفایی گندم و برنج نسبت به بقیه مواد غذایی پایین است که بررسی‌ها نشان از امکان افزایش آنها به سطح

با ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغ رهبر معظم انقلاب

وزارت جهادکشاورزی مکلف به خودکفایی در تولید شکر شد

از صفحه اول

جزئیات برنامه‌های عملیاتی اقتصاد مقاومتی وزارت جهادکشاورزی:
۱. برنامه‌های متناظر با سیاست افزایش کمی و کیفی تولید به ویژه در محصولات راهبردی و ارتقای ضریب خودکفایی

- * افزایش ضریب خودکفایی محصولات اساسی همچون گندم، برنج، شکر، سیب‌زمینی، دانه‌های روغنی، حبوبات، پنبه، انواع گوشت، شیر و تخم‌مرغ
- * تجهیز و نوسازی اراضی، احداث و تکمیل شبکه‌های اصلی و فرعی
- * گسترش پژوهش‌های کاربردی برای محصولات راهبردی
- * اعمال استانداردهای زیست‌محیطی و بهداشتی، مدیریت پسماندها و کنترل باقی مانده دارویی و سموم در محصولات کشاورزی و گسترش مبارزه بیولوژیکی و تلفیقی با آفات گیاهی
- * حمایت از توسعه محصولات سالم، طبیعی و ارگانیک
- * تعیین الگوی کشت بهینه ملی و منطقه‌ای
- * تجهیز و نوسازی ناوگان ماشینی بخش کشاورزی
- * اجرای نظام جامع دامپروری و پوشش بهداشتی دام و طیور و آبزیان
- * ایجاد و گسترش شرکت‌های خصوصی مشاوره‌ای ترویج و آموزش و دفاتر خدمات فنی و تخصصی و استفاده از ظرفیت فارغ‌التحصیلان کشاورزی و منابع طبیعی

۲. برنامه‌های متناظر با سیاست «افزایش تولید و ارتقای بهره‌وری منابع و عوامل تولید»

- * تأمین داخلی نهاده‌های مورد نیاز بخش شامل بذور و نهال‌های اصلاح شده، کود، سم، ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی
- * پایش کیفیت منابع خاک، آب و سایر عوامل تولید
- * بهبود ماده آلی خاک و حاصلخیزی خاک‌های کشاورزی
- * تجهیز، نوسازی و ساماندهی اراضی کشاورزی
- * ارتقای مدیریت آب بخش کشاورزی و در اولویت قرار دادن افزایش راندمان آبیاری در تمام مراحل با تأکید بر اجرای روش‌های نوین آبیاری
- * بهبود و افزایش عملکرد در واحد سطح
- ۳. برنامه‌های متناظر با سیاست «تأمین ذخایر مطمئن راهبردی و تنظیم بازار داخلی»
- * ذخیره‌سازی محصولات راهبردی از جمله گندم، برنج، شکر، گوشت، روغن با محوریت بخش خصوصی
- * تنظیم بازار محصولات کشاورزی و فرآورده‌های آن با محوریت صنوف ذیربط
- * حمایت و پشتیبانی از زیرساخت‌های اطلاعاتی و ارتباطی در فرآیند تولید، عرضه و بازار محصولات
- * توسعه و پوشش بیمه‌ای مناسب و کاهش خطرپذیری تولید محصولات کشاورزی با محوریت بخش خصوصی
- * تقویت و تکمیل زنجیره تولید و عرضه محصولات برای مصرف داخلی و صادرات
- * طراحی و اجرای نظام تعرفه‌ای مؤثر بر واردات محصولات کشاورزی
- * مدیریت مخاطرات و امنیت غذایی با بهره‌برداری از منابع تولید خارجی (کشت فراسرزمینی)

فائو هشدار داد:

پایان دوران زراعت تا ۶۰ سال دیگر

یک مقام بلندپایه سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) هشدار داد که اگر فرسایش خاک با روند کنونی ادامه پیدا کند، تا ۶۰ سال آینده خاک حاصلخیزی برای زراعت در جهان وجود نخواهد داشت. ماریا هلنا سمدو، معاون مدیرکل منابع طبیعی فائو به در گردهمایی که به مناسبت روز جهانی خاک برگزار شد، گفت: حدود یک سوم از خاک زراعی جهان در حال حاضر دچار فرسایش شده است. به گفته کارشناسان، تکنیک‌های زراعی که استفاده سنگینی از مواد شیمیایی دارند، جنگل‌زدایی که ضعیف شدن خاک را افزایش می‌دهد و گرمایش جهانی از جمله دلایل نابودی خاک به‌شمار می‌روند. معاون مدیرکل منابع طبیعی فائو در این باره اظهار کرد: خاک مبنای زندگی است و ۹۵ درصد از غذای ما از خاک به‌دست می‌آید. طبق گزارش فائو، تا زمانی که رویکرد جدیدی اتخاذ نشود، به دلیل رشد جمعیت و فرسایش خاک میزان زمین‌های زراعی و حاصلخیز به‌ازای هر نفر در سال ۲۰۵۰ تنها یک چهارم سطح سال ۱۹۶۰ خواهد بود. بر اساس گزارش روترت، این سازمان در گزارش خود خاطر نشان کرده است خاک نقش کلیدی در جذب کربن و فیلترینگ آب ایفا می‌کند و با فرسایش خاک، کربن کمتری توسط خاک جذب می‌شود که باعث گرم‌تر شدن بیشتر زمین خواهد شد.

جایگاه رفیع وزارت جهادکشاورزی به‌عنوان مرجع مهم تصمیم‌گیر و اجرایی دولت در بخش کشاورزی، پیشنهاد می‌شود به‌منظور تدوین طرح مذکور کمیته‌ای با سطح اختیار تصمیم‌گیری عالی مرکب از نمایندگان کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی، وزارتخانه‌های جهادکشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، کانون انجمن‌های صنفی صنایع غذایی ایران (به‌نماینده‌گی از صنایع تبدیلی وابسته و فرآورده‌های کشاورزی)، مراکز علمی-دانشگاهی و تحقیقاتی ذی‌ربط تشکیل تا نسبت به طراحی چارچوب کلی طرح به‌شرح ذیل اقدام نمایند:

۱. تعیین الگوی کشت محصولات استراتژیک با توجه به اقلیم، امکانات و نهاده‌های تولید، صنایع تبدیلی وابسته و نیاز تغذیه‌ای.
۲. تعیین زیرگروه‌های مرتبط با هر یک از محصولات جهت زمانبندی اهداف طرح، پیگیری و انجام هماهنگی‌های لازم.
۳. استفاده از تجارب بین‌المللی در این زمینه به‌ویژه ارتباط و استفاده از ظرفیت‌های سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد (فائو).

لازم به‌ذکر است طی بررسی‌های به‌عمل آمده زیرساخت‌های طرح همچون قطعات پازل مهابت، مدیریت صحیح و یکپارچه قادر خواهد بود قطعات را به‌نحو شایسته در کنار یکدیگر نشانده و تصویر شفاف را نمایان سازد.

* در پایان جمع‌بندی شما چیست؟

معمولاً کشورها دیدگاه‌های متفاوتی نسبت به مقوله امنیت ملی دارند و اصولاً موضوعات را بسته به اهمیت‌شان در دستورکار سیاسی، جزو مسائل امنیتی می‌گنجانند. بر این اساس، ماهیت تهدیدات و آسیب‌پذیری‌ها نیز در هر کشور، بسته به موضوع و برحسب زمان فرق می‌کند.

اگرچه خودکفایی کشورمان در زمینه محصولات اساسی غذایی لزوماً به منزله امنیت غذایی پایدار (از منظر دسترسی به موادغذایی) نیست، ولی افزایش عرضه موادغذایی و تقویت ضریب خودکفایی از طریق توسعه روستایی و کشاورزی، به گسترش دسترسی به موادغذایی، کاهش قیمت موادغذایی و در نهایت دستیابی گروه‌های آسیب‌پذیر و کم‌درآمدتر کشور (امنیت غذایی در سطح فرد و خانوار) می‌انجامد. یعنی امنیت غذایی در سطح کلان یک اولویت اساسی برای امنیت ملی کشور است که از طریق توسعه روستایی و کشاورزی امکان‌پذیر خواهد شد.

در هر حال تأمین امنیت غذایی پایدار در کشور مستلزم داشتن یک استراتژی امنیت غذایی ملی پویا و کارآمد است که ترکیبی از سیاست‌هایی چون:

۱. سیاست حداکثرسازی توان نیازهای غذایی جامعه از منابع داخلی و صدور مازاد محصولات کشاورزی.
۲. تنظیم الگوی تولید متناسب با پهنه‌بندی اقلیمی، کاربری اراضی، توپوگرافی و قابلیت‌های منطقه‌ای سرزمین در راستای کاهش هزینه‌های تولید.
۳. کاهش واردات محصولات اساسی استراتژیک غذایی موردنیاز جامعه از طریق افزایش تولید از منابع داخلی.
۴. ارتقای جایگاه ایران در تولید و تجارت محصولات کشاورزی جهان با بهبود کیفی تولیدات و افزایش قدرت رقابت‌پذیری در بازارهای منطقه‌ای و جهانی.
۵. بهبود کیفی ترکیب نیروی انسانی شاغل بخش کشاورزی کشور با به‌کارگیری نیروهای تحصیل کرده و جوان برای سرعت بخشیدن به روند انتقال فناوری‌های جهانی به ایران.
۶. تولید محصولات صنعتی با مزیت نسبی بالا از طریق تغییر، تحول و گذار از کشاورزی معیشتی به کشاورزی علمی و تجاری.
۷. توسعه کمی و کیفی زیرساخت‌های مربوط به فناوری‌های نوین (بیوتکنولوژی، نانوتکنولوژی، اطلاعات، ارتباطات، ماهواره‌ها، آموزش‌های مجازی و...).
۸. بازنگری در ترکیب عوامل تولید کشاورزی در راستای ارتقاء بهره‌وری ملی و دستیابی به الگوی بهینه تولید.
۹. تکمیل زیربناها و تأسیسات فنی آبیاری مکمل طرح‌های سرمایه‌گذاری ملی و توسعه تحقیق و پژوهش و بهبود فرآیند ترویج و آموزش اصول و مبانی علمی بهره‌وری آب.

همچنین در کنار این استراتژی اقداماتی چون: تدارک بستر قانونی و نهادی ایجاد اشتغال مولد در کشور، افزایش قدرت خرید افراد و خانوارها، برقراری یک نظام تأمین اجتماعی بیمه‌ای فراگیر، هدف‌گذاری بهتر و کارآمد در نظام تأمین اجتماعی غیربیمه‌ای اعانه‌ای و یارانه‌ای، توسعه روستایی و ارتقای آگاهی و بهبود رفتار تغذیه‌ای خانوارها با تکیه بر زنان را دربرمی‌گیرد.

در نگرش و گفتمان سنتی تهدید اولاً منشأ خارجی دارد و ثانیاً وجه نظامی آن غالب است. این عوامل در کنار توانایی دولت در عرضه سطح معقولی از رفاه اجتماعی و امنیت غذایی، مقبولیت و مشروعیت دولت را تحت تأثیر قرار می‌دهند. امنیت غذایی یک سیاست امنیت ملی است که کم‌کم مقدار عرضه و کیفیت کلای عمومی امنیت ملی را در هر کشور تعیین می‌کند. عرضه یک سطح بهینه امنیت ملی مستلزم تدارک سطح بهینه امنیت غذایی است. تاریخ روابط بین کشورها نشان می‌دهد که کشورهای قدرتمند در بیشتر موارد از موادغذایی به عنوان حرب‌های سیاسی علیه کشورهای جهان سوم بهره گرفته‌اند. تجربه کشورهای کمتر توسعه یافته حاکی از این است که وابستگی آنها به واردات موادغذایی از کشورهای توسعه یافته‌تر باعث ضربه‌پذیری سیاسی‌شان شده و امنیت ملی‌شان همواره از این محل در معرض تهدید بوده است. این موضوع در شرایط تحریمی از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است.

جهان در حال حاضر سه چالش غذایی عمده در پیش رو دارد:

چالش اول این است که گرسنگی در سطح جهان در حال افزایش است. امروزه اقشار کثیری از مردم گرسنه جهان به‌طور مستقیم با غیرمستقیم برای بقای خود به کشاورزی وابسته‌اند. بر اساس آخرین ارزیابی به عمل آمده از سوی سازمان فائو (FAO)، امروزه بالغ بر ۹۶۹ میلیون نفر در جهان با هزینه‌ای کمتر از یک دلار در روز زندگی می‌کنند و حدود سه چهارم از آنها برای بقا خود به کشاورزی وابسته هستند. در واقع، فقر و تنگدستی شدید این افراد خروج از این وضعیت را برای آنها غیر ممکن ساخته است.

چالش دوم، عدم وجود تعادل در رژیم غذایی روزانه افراد است. اگرچه سوءتغذیه ناشی از فقر همچنان یکی از دلایل عمده مرگ در سراسر جهان است، سایر بیماری‌های مرتبط با رژیم غذایی از جمله چاقی، بیماری‌های قلبی، انفارکتوس و دیابت نیز در حال گسترش است.

چالش سوم تولید غذا، نابودی محیط‌زیست و طبیعت است. تخریب محیط‌زیست از دو جنبه با غذا در ارتباط است. این مساله با محدود کردن محصولات غذایی، تولید موادغذایی را کاهش می‌دهد. از سوی دیگر، این مساله حاصل فعالیت‌های نادرست کشاورزی است. مشکلاتی مانند فرسایش خاک، آلودگی آب، انتشار گازهای گلخانه‌ای و از بین رفتن تنوع زیست محیطی، تهدیدی جدی علیه تولید جهانی غذا به‌شمار می‌رود.

وضعیت امنیت غذایی در کشور نشان می‌دهد که تهدیدها و فرصت‌هایی در رابطه با امنیت غذایی کشور در هر سه مؤلفه موجودی غذا، دسترسی به غذا و استفاده از غذا وجود دارند. شواهد نشان می‌دهند که مقادیر فعلی عرضه سرانه موادغذایی با سطح مطلوب‌شان فاصله دارند. وزارت جهادکشاورزی در راستای تعدیل و رفع نارسایی‌های الگوی فعلی عرضه موادغذایی الگویی برای افق ۱۴۰۰ طراحی کرده است. محاسبات انجام شده برای این الگو نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۰ جهت تأمین نیازهای تغذیه‌ای در حد مطلوب، بخش کشاورزی (با کمک یا بدون کمک واردات) باید عرضه‌کننده ۱۶/۵ میلیون تن گندم، ۵/۲ میلیون تن شلتوک، ۲/۱ میلیون تن قندوشکر، ۴/۷ میلیون تن سیب‌زمینی، ۴ میلیون تن انواع گوشت و تخم‌مرغ، و ۱۲ میلیون تن شیر باشد. حال سؤال این است که آیا امکان نیل به این سطح از امنیت غذایی حداقل در سطح کلان وجود دارد؟ در واقع آیا چالش‌ها و فرصت‌های امنیت غذایی کشور امکان تحقق یک سطح معقول امنیت غذایی و استمرار آن را خواهند داد. شواهد نشان می‌دهند که با توجه به قابلیت‌های تولیدی کشور در صورت تحقق الزاماتی چون توسعه روستایی، توسعه کشاورزی از جمله افزایش عملکرد محصولات در واحد سطح، افزایش بازده آب و خاک، کاهش ضایعات تولیدی، اصلاح الگوی تغذیه کشور امکان نیل به یک امنیت غذایی پایدار در سطح کلان وجود دارد.

* پیشنهاد شما به دولت یازدهم در این خصوص چه بوده است؟

با نگاهی به پیش‌بینی ضریب خودکفایی محصولات استراتژیک در افق سال ۱۴۰۰ طبق اسناد بالادستی و محدودیت منابع تولید، ضرورت تدوین «طرح جامع امنیت غذایی کشور» بیش از هر زمان دیگری جلوه‌گر می‌نماید. لذا با عنایت به

